

Samfundet S:t Erik Stockholm

Stockholm 2004.08.25

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Stockholms stadshus
105 35 Stockholm

Ang. Slussens framtid

Öppet brev

Samfundet S:t Erik har bl a i skrivelse till Stadsbyggnadskontoret 2004.03.30 begärt att möjligheten att utveckla Slussen med utgångspunkt från bevarande av den så geniala klöverbladslösningen seriöst skulle utredas. I samma skrivelse har samfundet uttryckt att skall det överhuvudtaget vara acceptabelt att ersätta klöverbladen och andra centrala motiv i nuvarande Slussen så måste det vara ställt utom tvivel att Slussen inte går att utveckla med behållande av sin grundkaraktär.

Samfundet finner det högst anmärkningsvärt att Stadsbyggnadskontoret så totalt negligerat den stora opinion som står bakom kraven på att undersöka vad en utveckling av 30- tals anläggningen skulle kunna ge såväl estetiskt som ur praktisk, teknisk och ekonomisk synpunkt. Det kommer att bli mycket svårt att uppnå allmän acceptans för en eventuell nybyggnadslösning om inte denna opinion tagits på allvar och om det inte är tydligt bevisat att nuvarande Slussen inte går att utveckla.

Slussen är internationellt sett det mest uppmärksammade exemplet på funktionalistisk arkitektur i Sverige. Slussens klöverbladslösning bildar tillsammans med Katarinahissen och KF-husen en ensemble av alldeles särskild dignitet. Det är tveksamt om det finns någon annan plats där man kan få en så tydlig bild av innebörden i den funktionalistiska drömmen om det moderna samhället. Formmässigt innehåller den en sällsam dramatik som ansluter till dramatiken i landskapet.

Till detta kommer att det aktuella nybyggnadsförslaget, trots stora förbättringar genom de senaste månadernas bearbetning, inte fullt ut övertygar vare sig funktionellt eller gestaltningsmässigt. Man saknar det organiska formspråk som finns i nuvarande Slussen och som skulle kunna utvecklas så att det än bättre samspelar med omgivande stadslandskap. Man kommer om förslaget genomförs helt att förlora känslan av att Slussen faktiskt byggts på ett näs, som genom historien haft stor betydelse både som enda landsvägsförbindelse till Gamla stan och som hinder att forcera för sjöfarten. Med föreslagen gestaltning av detta område som ett brett vattenrum skulle det kunna ligga var som helst.

Nuvarande Slussen borde rimligtvis kunna utvecklas väsentligt utan att dess grundidé och kulturhistoriska värde förvanskas. Kanske är det möjligt att som i nybyggnadsförslaget flytta Söder Mälarstrandstrafiken in i berget. Kanske går det att t ex minska bredden på broarna, flytta eller bygga om bussterminalen, öppna Karl Johan slussen, återskapa den eleganta 30-talsarkitekturen i gångarna och glastaket i rundeln, återskapa Södermalmstorg, skapa bättre förutsättningar för den kommersiella verksamheten osv. De flesta av oss har inte ens haft tillfälle att uppleva någon av Slussens nuvarande miljöer när de var väl underhållna, elegant belysta eller skyltade på ett funktionellt genomarbetat sätt.

Att nuvarande Slussen grundläggning och betongkonstruktioner har tjänat ut och måste ersättas är inget argument för att inte återställa de berömda funktionalistiska klöverbladen. Att inget av de i tävlingen inlämnade förslagen byggde på bevarande är det inte heller eftersom det så tydligt framgick att beställaren förväntade sig nybyggnadsförslag.

Samfundet S:t Erik finner det angeläget att en fördjupad utredning genomförs av möjligheten att utveckla Slussen med utgångspunkt från den klöverbladsformade trafikkarusellen och det organiska formspråket i nuvarande Slussen. Utredningen bör ha en ambitionsnivå motsvarande det nu bearbetade nybyggnadsförslaget. Samfundet hemställer därför om att Stadsbyggnadskontoret ges i uppdrag att genomföra en sådan utredning.

Kerstin Westerlund
Ordförande Samfundet S:t Erik

